

Parlament České republiky

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

„Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na účtě k právům a svobodám člověka a občana.“ (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky)

Hlavou státu je prezident, který spolu s vládou představuje moc výkonnou. Legislativní moc náleží dvoukomorovému Parlamentu, který je tvořen Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Česká republika je členským státem Evropské unie a NATO.

Parlament v českém ústavním systému

Ústavní systém České republiky vychází z principů parlamentní formy vlády v podobě tzv. racionalizovaného parlamentarismu.

Parlament můžeme definovat jako orgán složený z reprezentantů lidu, vzešlý ze všeobecných voleb a vybavený ústavodárnou i zákonodárnou pravomocí. Český parlament je tvořen dvěma komorami – Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Poslanecká sněmovna (jako tzv. první, nebo dolní komora) disponuje některými pravomocemi, které naopak nemá Senát. Vláda je odpovědná pouze Poslanecké sněmovně. Pouze Poslanecká sněmovna vyjadřuje důvěru nebo nedůvěru vládě. Pouze po-

Česká republika – základní informace:

Počet obyvatel: 10,3 mil.
Rozloha: 78 866 km²
Hlavní město: Praha
Počet krajů: 14

Vladislavský sál Pražského hradu – místo inaugurace prezidenta republiky

slanci mají možnost interpelovat členy vlády. Pouze Poslanecká sněmovna také každoročně schvaluje státní rozpočet. Poslanecká sněmovna rovněž může nadpoloviční většinou svých členů přehlasovat zamítavě nebo odlišné stanovisko k projednávanému návrhu zákona. Naproti tomu Senát hraje mimořádně důležitou roli např. v okamžiku, kdy je rozpuštěna Poslanecká sněmovna. V takovém případě Senát přijímá zákonná opatření ve věcech, které nesou odkladu a vyžadovaly by přijetí zákona. Poslanecká sněmovna a Senát mají téměř stejné pravomoci při schvalování změn ústavy a při vyjadřování souhlasu s ratifikací mezinárodních smluv. Na společné schů-

- 1 – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
- 2 – Senát Parlamentu České republiky
- 3 – Úřad vlády České republiky
- 4 – Pražský hrad: sídlo prezidenta České republiky

Významné momenty vývoje českého parlamentarismu

1848 – první volby do zastupitelských sborů v českých zemích
1861 – v Praze začal jednat český zemský sněm vzešlý z voleb
1907 – zavedení všeobecného a rovného volebního práva pro volby do říšské rady
1918 – vznik Československé republiky – ustavení revolučního Národního shromáždění
1920 – schválena ústava Československé republiky
1939 – vyhlášen protektorát Čechy a Morava – rozpuštění Národního shromáždění
1948 – moc ve státě získává komunistická strana
1968 – federalizace Československa, zřízeno Federální shromáždění a národní rady
1989 – sametová revoluce (konec komunistického režimu)
1993 – vznik samostatné České republiky

Mandát poslance

Mandát poslance tvoří souhrn práv a povinností, kterými člen Poslanecké sněmovny disponuje. Poslanecký mandát má charakter tzv. volného mandátu, čímž se rozumí, že poslanec je při hlasování vázán pouze svým svědomím a svědomím. Mandát vzniká okamžikem zvolení a zaniká s kon-

cem volebního období Sněmovny, případně rezignací nebo smrtí poslance. Každý poslanec má povinnost složit ústavou předepsaný slib, který zní: „Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj mandát budu vykonávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.“

Součástí mandátu je také tzv. poslanecká imunita, kterou se rozumí vynětí člena Parlamentu ČR z všeobecného sankčního režimu s cílem zajištění absolutní nezávislosti rozhodování zákonodárného sboru. Ústava rozeznává dvě formy poslanecké imunity. První z nich je imunita vztahující se na projevy a hlasování na půdě Parlamentu. Za projevy učiněné ve Sněmovně a Senátu nebo jejich orgánech nelze poslance trestně stíhat. Poslanec podléhá v tomto směru jen disciplinární pravomoci své komory. Druhou formou imunity je obecná procesní exempce z trestního stíhání, kdy poslanec nelze trestně stíhat bez souhlasu Sněmovny. Odepře-li Sněmovna souhlas, je trestní stíhání po dobu trvání mandátu vyloučeno.

Sněmovní sál v Thunovském paláci – místo jednání Poslanecké sněmovny

Parlament České republiky

	Poslanecká sněmovna	Senát
Počet členů	200	81
Délka trvání mandátů	4 roky	6 let
Volební systém	poměrné zastoupení (d'Hondtova metoda)	dvoukolový většinový
Počet volebních obvodů	14	81
pasivní volební právo	občan starší 21 let	občan starší 40 let

Ústavní systém České republiky

